
ЮЗУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“-БЛАГОЕВГРАД
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ И ОТЧЕТНОСТ“

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 05.02.05,,Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Автор на дисертационния труд: ГЕОРГИ СТОИЛОВ АНЕВ

*Изготвил рецензията: Доц. д-р Елена Велкова СТАВРОВА, ЮЗУ
“Неофит Рилски“, Стопански факултет*

Научно звено, в което се е обучавал докторантът: Катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Тема на дисертационния труд: „ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЦЕНООБРАЗУВАНЕТО ПРИ ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ У НАС В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯ“,

Научен ръководител на докторанта: Проф. д-р Стефан Симеонов

Основание за представяне на рецензията: Заповед № 1196/ 19.12.2023 г.

Настоящата рецензия е изготовена съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Избраната от докторанта тема е актуална и интересна, защото:

- Размяната на стоки и услуги под независимо каква форма е еволюирала в системата на човешкото развитие, но е запазила основните характеристики на изгода на двете страни – удовлетворяване на конкретна потребност и готовност удовлетворяването на тази потребност да получи своето стойностно измерение;
- Формулировки на ефективни решения в системата на електронната търговия не могат да бъдат предложени от изследователи, които са извън системата, не познават тесните ѝ места, следователно същите могат да предложат решения с оптимална посока на въздействие;
- предвид бързите темпове на развитие на електронната търговия под въздействие на глобална финансова и икономическа криза и пандемична обстановка, сериозните научни и практико-приложни разработки в проблемната област в тази област са крайно недостатъчни, или въобще липсват;
- адекватната оценка на въздействието на пандемичните ограничения изисква времеви лаг за да се получи обективна картина на събитието и се оценят средносрочните и дългосрочни ефекти от въздействията върху икономическата екосистема.

Съдържанието на представената за рецензиране разработка напълно съответства на така формулираната тема на дисертационния труд. Научното изследване предлага оригинални идеи в няколко основни направления:

- изследване функциите и значението на цената процеса на размяна;
- бизнес модели за електронна търговия;
- връзката между структурата на потребителитето и развитието на електронната търговия при пандемични условия.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 207 страници и включва: въведение, три глави, заключение и справка за ползваната литература (148 заглавия, в т.ч. 81 на кирилица, 67 на латиница и приложения. Материалът включва и значителен брой таблици и графики, които допринасят допълнително за правилното и бързо възприемане на идеите и целите, поставени за постигане с този дисертационен труд.

Структурата на представената научна разработка съответства на изискванията за дисертационен труд. Използваните в него методи гарантират решаването на изследователските задачи и постигането на основната цел.

Във въведението е представена общата концепция на разработката и актуалността на темата. Дефинирани са обектът, предметът, целта и оперативните задачи на научното изследване, изследователската теза и приложените изследователски методи в дисертационния труд.

Глава Първа (4-66 стр.) е посветена на теоретичните аспекти на електронната търговия като:

- основните елементи на цената на дребно;
- факторите, които влияят за колебанията на цените в посока повишение или понижение;
- етапите в процеса на ценообразуване и методите на ценообразуване;
- видове ценови политики и ценови стратегии на фирмите, основана на жизнения цикъл на продуктите, етапите на ценовата стратегия,

В тази глава на дисертационният труд е направен обстоен преглед на публикации от български и руски автори, посветени на теорията на цените и ценообразуването на икономическите агенти.

В глава Втора (67-121стр.)се прави задълбочена оценка на ролята и значението на електронната търговия, историческото й развитие,

анализирани са международни изследвания за историческото развитие на международната търговия. Тук авторът, на база анализ на съществуващите към този момент, е формулирал собствено определение за електронна търговия, в стремежа си да отбележи актуалното развитие на процесите на размяна в дигитализирана среда.

Предложена е квалификация на бизнес моделите за електронно търгуване, актуални към момента на разработването на този труд, на участващите субекти и организацията на най-последните и актуални форми като електронните търгове.

Трета глава (122 – 191 стр.) има подчертано практико-приложна насоченост и в нея е поставена амбициозната задача за изследване на ролята на електронната търговия в пандемични условия. Основните резултати от направения контент анализ могат да бъдат систематизирани именно така:

- описана е хронологията на развитието на пандемичната ситуация от разпространението на COVID-19, както и мерките, които Европейският съюз и правителството са предприели за ограничаване на щетите върху населението и икономическата екосистема;
- изследвани и анализирани са промените в структурата на потреблението, структурата на цените в резултат от промяната в условията на работа на икономическите агенти;
- разгледани и анализирани са промените в поведението на бизнеса, на променените условия на пазара, но също така и ново появилите се и добили популярност формати като платформената търговия;
- Направено е анкетно проучване за промените в електронната търговия и резултатите са сравнени с аналогично такова в други държави за да се установи синхронността при развитието на динамиката на процесите;
- Емпиричното изследване с приложението на модел за динамично ценообразуване с Big Data и невронни мрежи, и изкуствен интелект в

условията на пет юрисдикции, а по-късно и изкуствен интелект, които дават възможност за анализ, изследване и извеждане на тенденции за процедура по ценово оптимизиране.

- Изведени са значими за изследователската общност данни относно общите и специфични проблеми у нас и сравнени с данни за страни с развита пазарна икономика. Макар и различното ниво на развитие значителна част от проблемите намират своето аналогично проявление и при другата част от изследваните икономики.

3. Оценка на научните резултати и практико-приложните приноси на дисертационния труд

Научните резултати и приноси на дисертационния труд могат да бъдат характеризирани по следния начин:

- обогатяване на съществуващите знания (изследване особеностите и етапите в развитието на електронната търговия у нас) по отношение ефектите на пандемичната обстановка върху икономическата екосистема;
- разработване на нов метод (невронни мрежи, Big Data и изкуствен интелект) за изследване у нас;
- потенциален практико-приложен ефект (на основа анализът на промяната на потребителските предпочитания и във фирмени стратегии) за адекватни промени за адаптиране на бизнес стратегиите на фирмите към новите условия.

4. Основаване на труда на съвременни научни резултати, на наши и чужди изследователи

Авторът основава изследването си на богата и разнообразна литература. Това му дава възможност да очертае световните насоки, практики и тенденции в изследваната област. Написан на базата на нашия и

чуждия опит, дисертационният труд е полезен за финансовите и маркетингови специалисти, давайки точни и систематизирани знания за функционирането на електронната търговия, които подобно на много икономически отрасли функционират в глобална икономическа среда и се стремят да разширят обхвата си на дейност чрез навлизане на нови пазари.

5. Резултати от собствени проучвания

В дисертацията се очертава широк спектър от проблеми с теоретически и приложен характер, по които докторанта е заел определена позиция или изказва своето собствено становище. На тази основа се предлагат конкретни идеи и интересни препоръки при оценяване развитието на електронната търговия.

6. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Докторант Георги Стоилов Аnev представя 5 самостоятелни публикации по дисертационния труд, както следва:

- 1 статия в списание „Индустриални отношения и обществено развитие, брой 3/2021;
- 1 статия в “ International independent scientific journal , Kraków, №29,(2021);
- 1 статия в Polish journal of science, №44 (2021);
- 1 статия в Годишен алманах Научни изследвания на докторанти – Стопанска академия “Димитър А. Ценов“ – Свищов, Том XIV, (2021);
- 1 доклад в Сборник с научни доклади от XI International Scientific and Practical Conference (2021).

Всички публикации имат ясно изразен авторски характер и са тясно свързани с темата на дисертационния труд .

В този ред Г. Аnev е изпълнил изискванията на Закона за развитие на академичния състав и е добил основателно право за процедура по защита на дисертационния труд.

7. Оценка за автореферата

Структурата и съдържанието на представеният за рецензиране автореферат съответстват на необходимите изисквания за публикация с такъв характер и правилно отразява съдържанието на дисертационния труд, неговите основни резултати и приноси.

8. Критични бележки и препоръки

Като имам предвид значителните и системни усилия по разработването на този дисертационен труд, на съществуващите го научни публикации и участия в конференции, препоръчвам на докторанта (в бъдеще) да обърне специално внимание и се възползва от достиженията на световния теоретичен и практически опит в научните изследвания и практика по организация и функциониране на съвременната електронна търговия, ролята на BigTech за преодоляване на забавянето и критичните точки в международния ресурсен и капиталов обмен в постпандемичния свят. Би могло да се очакват интересни резултати ако се направи иконометрична оценка на връзките между динамиката на изходящите ресурсни и капиталови потоци и основните макроикономически детерминанти (брутен вътрешен продукт, международните валутни резерви приходи от косвени данъци, салдо по текущата сметка, търсенето и предлагането на кредитен ресурс и др.), и съотнасянето на тези връзки със страните, предприели конкретни стъпки за присъединяване към ЕС, както и за страни, част от Европейския съюз.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение

Нямам възможността да познавам лично докторант Георги Стоилов Аnev от научни форуми, лични срещи или разговори на професионални теми. Съдейки по неговата научна продукция, според мен той е един млад, способен и обещаващ учен, на когото предстоят нови успехи на преподавателското и научното поприще, с възможности за успешна реализация в системата на научните изследвания в областта на електронната търговия.

Заключение

Считам, че дисертационният труд на тема „**Предизвикателства пред ценообразуването в електронната търговия у нас в условията на пандемия**”, представен от Георги Стоилов Аnev, отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

Давам своята оценка „положителна“ на дисертационния труд на тема „**Предизвикателства пред ценообразуването в електронната търговия у нас в условията на пандемия**”, разработен от Георги Стоилов Аnev за придобиване на образователната и научната степен „доктор” в област на висшето образование 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”

РЕЦЕНЗЕНТ:

(Доц. Д-р Елена СТАВРОВА)

Гр. Благоевград,
18.01.2024 година